

Kockázatkezelési irányelvek

Az FHB Jelzálogbank Nyilvánosan Működő Részvénytársaság (1132 Budapest, Váci út 20.; a továbbiakban: *Jelzálogbank*) a prudens működés érdekében, a kockázatok alacsony szinten tartására törekedve kialakította és ezúton nyilvánosságra hozza az FHB Bankcsoport (a továbbiakban: *Bankcsoport*) kockázatkezelési elveit és módszereit.

A Bankcsoport által alkalmazott kockázatkezelési elvek a Bankcsoportban egységesek, tartalmazzák az anyabank, a leánybank és a leányvállalatok kockázatkezelési koncepcióit.

A Bankcsoport kockázati politikáját és stratégiáját a Jelzálogbank Igazgatósága megtárgyalta és határozatával jóváhagyta a kockázatkezelés módját meghatározó alapvető keretszabályokat, valamint a módszertanok irányelveit.

Az Igazgatóság a bankcsoport prudens működéséért felelős igazgatósági tag beszámolóí, valamint a rendszeres kockázati jelentések alapján értékeli a Bankcsoport működését, azon belül a kockázatkezelési tevékenységét és a kockázatok mértékét. Amennyiben a Bankcsoport által vállalat kockázatok mértéke nincs összhangban a kockázati stratégiában foglaltakkal, az Igazgatóság intézkedéseket hoz a kockázatok mérséklése céljából.

A Bankcsoport alapvető értékének tekinti a prudens kockázatvállalást.

A kockázatkezelés elsődleges célja a Bankcsoport pénzügyi erejének és jó hírnevének védelme, és a hozzájárulás a tőkének olyan versenyképes üzleti tevékenységekre való felhasználásához, amellyel a részvényesi érték növekszik. A pénzügyi erő védelme azt jelenti, hogy a kockázatok kezelése korlátozza a kedvezőtlen események hatását a Bankcsoport tőkéjére és eredményére. A Bankcsoport értéke függ jó hírnevétől is, ezért kiemelkedő a jó hírnév védelme.

A kockázatkezelés céljai elérése érdekében méri és elemzi a Bankcsoport és tagjainak kockázati kitétségeit, az így nyert információkat feldolgozza, kockázatvállalási szabályokat alkot, kockázatkezelési rendszereket működtet és kimutatja a kockázatvállalás által indokolt gazdasági tőke mennyiségét.

A gazdasági tőke vagy más néven belső tőkeigény a kockázati profilhoz szükséges, a bank által elvégzett belső tőkemegfelelés értékelési folyamat eredményeként adódó tőke összege.

A Bankcsoport kockázatkezelési politikája az alábbi fő pillérekön nyugszik:

- a kockázatkezelés során a piaci gyakorlatban elfogadott legjobb megközelítések, módszerek alkalmazása
- a kockázatkezelési folyamat a bankcsoport átfogó irányítási rendszerének része, szempontjai beépülnek a stratégiai- és éves tervezésbe
- üzletágak, termékek, kockázati pozíciók kockázat- és hozam profiljának feltárása és folyamatos monitoringja
- a kockázatok figyelembe vétele az üzleti döntéseknél
- a kockázatkezelési szervezet elkülönül az üzleti területtől
- a kockázatkezelési folyamat minden fázisa egyaránt fontos

A kockázatkezelési folyamatot négy lényeges fázisra bontja a Bankcsoport:

- o Kockázatok azonosítása
- o Kockázatok mérése
- o Kockázatok kezelése
- o Ellenőrzés, visszacsatolás

Az azonosítás az üzleti folyamatot, ügyleteket és a mindennapi működést érintő lényeges kockázatok lehetőség szerint teljes körű feltárását jelenti. A feltárt kockázatok mérésére különböző mutatószámokat, statisztikákat, elemzéseket és teszteléseket alkalmaz a Bankcsoport. A módszertan kialakítása során törekszik a kockázatok valódi mértékét legjobban megragadó eszköztár kiválasztására. A módszerek rendszeres felülvizsgálata elengedhetetlen az eredményes kockázatkezelési tevékenységhez.

A hatékony kockázatkezelés biztosítja, hogy a kockázatok vállalása az üzleti siker érdekében meghozott tudatos vezetői döntés legyen. A folyamat kiterjed az üzleti sikerhez szükséges elfogadható kockázatvállalási mérték meghatározására, a kitűzött határok betartásához szükséges limitrendszer felállítására, valamint az aktív kockázatkezeléshez alkalmazható eszközök, kiválasztására, a kockázatcsökkentő instrumentumok, intézkedések alkalmazására.

Minden kockázattípus esetében rendkívül fontos a kockázatok kezelését jelentő intézkedések, ügyletkötések hatékonyságának vizsgálata. Az elemzéshez statisztikákat, illetve megismételt kockázati kitétségek méréseket alkalmaz a Jelzálogbank. A visszacsatolások célja rövidtávon az adott kockázati potenciálhoz a lehető legmegfelelőbb kezelési mód megtalálása, hosszú távon pedig a szervezeti tanulás révén történő kockázatkezelési eredményesség növelése.

Kockázatvállalási alapelvek

A Bankcsoport kockázatvállalási hajlandóságának összhangban kell lennie azokkal a pénzügyi erőforrásokkal, amelyek a lehetséges veszteségek fedezésére rendelkezésre állnak. Ennek érdekében a kockázatkezelés a számszerűsíthető kockázat típusokra vonatkozóan kalkulálja a jelenlegi és a jövőbeni gazdasági tőkeszükségletet, valamint a szabályozói tőkeszükségletet.

A Bankcsoport vezető hitelintézete, a Jelzálogbank tőzsdei társaság, így az egész Bankcsoport kockázatvállalási hajlandóságát alapvetően meghatározza a tulajdonosi érték növelése, ennek megfelelően nem vállalható olyan kockázati kitétségek, melyek ezt a célt veszélyeztethetik.

Likviditási és piaci kockázat tekintetében alapvetően a Bankcsoportot vezető Jelzálogbank feladata a szükséges finanszírozási források biztosítása (az FHB Kereskedelmi Bank Zrt. – a továbbiakban *Kereskedelmi Bank* – ügyfélforrásai mellett) és a kockázatok kezelése a Bankcsoport egészében és bankcsoport tagonként. Az eszközök- és források, a mérlegen kívüli tételek lejárat-, kamatkockázati- és devizaárfolyam kockázati kitétségét alacsony szinten tartja. Kereskedési céllal a Bankcsoport nem vállal pozíciót, származtatott ügyleteket fedezeti céllal köt.

A Bankcsoport üzleti stratégiájának megfelelően alapvetően az alábbi ügyféltípusokkal szemben vállal kockázatot:

- Magánszemélyek

- Hitelintézetek
- Ingatlanfejlesztő-, üzemeltető projektársaságok

Üzleti tevékenységének középpontjában az ingatlanral fedezett hitelezés áll mindhárom ügyféltípus felé.

Az ingatlan fedezet értékelése mellett minden esetben ügyfelei hitelvisszafizető képességét is értékeli az adós- ill. partnerminősítés elvégzésével, valamint olyan negatív információk figyelembe vételével, amelyek az ügyfelek fizetési képességükről és hajlandóságukról rendelkezésre állnak.

Az ingatlan fedezeteket hitelbiztosítéki értéken veszi figyelembe, a vállalható kockázat mértékét ehhez méri. Az adósokról rendelkezésre álló információk nagyobb és megbízhatóbb köre a fedezethez képest magasabb kitettség vállalásához vezethet.

Amennyiben fedezetek nyújtása az adott termék vonatkozásában nem lehetséges, úgy a Bankcsoport a nemteljesítési kockázatát csökkenti azáltal, hogy a rosszabbnak minősített adósok számára nem nyújt hitelt, illetve csak korlátozott mértékben teszi elérhetővé szolgáltatásait, illetve a biztosíték hiányából fakadó magasabb kockázatot az árazásban érvényesíti.

A Bankcsoport kockázati szerkezete

Makrokockázatok

A Bankcsoport jelentős kockázati tényezőként azonosítja a nemzetközi és hazai makrogazdasági helyzet változásaiból fakadó kockázatokat, amelyek befolyásolják egyrészt a csoport által kihelyezhető hitelek volumenét és portfóliójának minőségét, másrészt a Jelzálogbank által a Bankcsoport finanszírozásához a belföldi és nemzetközi tőkepiacokon rendszeresen kibocsátott, illetve kibocsátandó jelzáloglevelek és más hitelezési instrumentumok iránti keresletet és azok költségét.

A döntően lakásfedezet melletti hitelezésre, kockázatvállalásra specializálódott Bankcsoportra az ingatlanpiaci tendenciákon belül a lakás piac gyakorol hatást. A lakásárak alakulása befolyásolja a csoport hiteltermékei iránti keresletet, valamint a hitelek megfelelő biztosítékokkal való fedezettségét.

Az állami lakáspolitikai, az állami támogatások komplex rendszere csökkenő mértékben, de még fontos tényező a lakáshitelezés piacának fejlődésében, a közreműködő bankoknak - így a Jelzálogbanknak és együttműködő partnereinek - a lakáshiteleken elérhető jövedelmezőségének alakulásában.

A szabályozási kockázatok általában is lényegesen befolyásolhatják a Bankcsoport működését és eredményességét. Ezen belül a forrásoldali állami kamattámogatás jelzáloglevél-kibocsátáshoz való kötése és a jelzálog-hitelintézetek jelzáloglevél kibocsátására vonatkozó kizárólagos jogosultságot érintő jogszabályok változása.

A lakossági jövedelem, az infláció alakulása, a devizaárfolyam változása az ügyfelek fizetőképességére ható tényezők.

A piaci versennyel összefüggő kockázati elemek: a lakossági jelzáloghitelezésben folyó éleződő piaci verseny, a refinanszírozott partnerbanki kör megtartása, bővíthetősége, koncentrációja, az együttműködés aktivitásának fenntartása.

A Jelzálogbank jelzálogleveleinek forrásköltségére, az elérhető befektetők körére és az általuk támasztott kereslet nagyságára, valamint részvényei piaci értékére meghatározó befolyással bír a társaságot és a jelzáloglevelet minősítő nemzetközi minősítő intézet, jelenleg a Moody's minősítése. A minősítésben kiemelten fontos szempont a Bank stabil működését alátámasztó pénzügyi ereje és tulajdonosi struktúrája.

A Bankcsoport a fenti kockázati tényezőket szem előtt tartva alakítja üzleti stratégiáját és üzletpolitikáját.

A Bankcsoport operatív kockázatkezelésének irányelvei kockázattípusokként

Hitelkockázat

A Bankcsoport alapvető tevékenysége a hitelnyújtás, amelyet ingatlanon alapított jelzálogjoggal, önálló jelzálogjog vásárlásával vagy állami készfizető kezességgel biztosít.

Hitelezési tevékenysége a lakásfedezet melletti hitelezésre koncentrálódik. Hitelkockázat a hitelfelvevő ügyfelekkel szemben keletkező kockázatból, illetve a fedezetek kockázatából, valamint az önálló jelzálogjog vásárlásán alapuló refinanszírozott partnerbankok partnerkockázatából származik.

A termékfejlesztés során sztenderdizált hitelkonstrukciók kialakítása révén lehetőség nyílik a hitelkockázatok kezelésének egyszerűsítésére. Az így kialakított termékekhez kapcsolódó ügyfélportfóliókat az ügyfelek magas száma, az egyedi kölcsönök alacsony összege, azaz a diverzifikáció jellemzi, amely csökkenti a portfólió méretéhez viszonyított kockázati arányt.

A Bankcsoport a hitelnyújtást megelőzően adóminősítést végez az ügyfeleinél. A hitelképesség mérésére statisztikai alapú scoring rendszereket alakított ki és alkalmaz. A Bankcsoport kintlévőségeinek minősítésekor a belső szabályzatai és a törvényi szabályozás által előírt minősítési osztályokat, valamint értékvesztési és céltartalék-képzési határokat alkalmazza.

Az elfogadható fedezetek körére, értékelésük módjára, a fedezeti arányra vonatkozóan szigorú előírásokat alkalmaz. Az ingatlanok hitelbiztosítéki értékének megállapítását a Jelzálogbank végzi a refinanszírozott hitelállomány tekintetében is.

A partnerbankokkal szembeni kockázatot a Jelzálogbank és a partnerek közti szerződéses kikötések, valamint a törvény által előírt refinanszírozott hitelportfólió engedményezése tartja alacsony szinten.

A Jelzálogbank és a Kereskedelmi Bank a pénz- és tőkepiaci tevékenysége során partnerkockázatot csak az általuk minősített és limittel rendelkező piaci szereplőkkel szemben vállal.

Piaci és likviditási kockázat

A Jelzálogbank speciális jelzálogbanki tevékenységéből és törvényi szabályozásából eredően a hazai bankrendszeren belül sajátos eszköz-forrás struktúrával rendelkezik, tekintettel arra, hogy a Bankcsoport eszközei és forrásai alapvetően hosszúlejáratúak és forrásainak meghatározó része a tőkepiacról származik. A kamatláb-kockázatot Gap-elemzéssel, VaR értékek számításával és érzékenység vizsgálatok elvégzésével folyamatosan méri a Bankcsoport. A piaci kockázatok kezelését lehetőség szerint természetes fedezéssel igyekszik végezni, emellett swap ügyletek kötésével, jelzáloglevél visszavásárlásokkal, illetve a kibocsátott jelzáloglevelek eszközökhöz illeszkedő futamidejével és kamatozásával aktívan menedzseli a Bankcsoport eszközei és forrásai összhangját.

A Jelzálogbank szakosított hitelintézeti jellege lényegesen leszűkíti azt a tevékenységi kört, amely deviza árfolyamkockázat keletkezésével járhat, ezenfelül a Bankcsoport üzletpolitikai szándéka szerint is alacsony szinten kívánja tartani az eltérő devizanemből eredő kockázatot. A banki tevékenység alapvető eleme a likviditás biztosítása. A Bankcsoport likviditását követeléseinek és kötelezettségeinek lejáratú megfeleltetése révén biztosíthatja. Ugyanakkor a mindenkori fizetőképesség fenntartása mellett a banki jövedelmezőség érdekében limitekkel szabályozott mértékű lejáratú transzformációt alkalmaz.

Az ügyfelek szerződés szerinti hitellejáratot megelőzően kezdeményezett előtörlesztését a Bankcsoport folyamatosan elemzi, és hatását figyelembe veszi a piaci – és likviditási kockázatok kezelésénél.

Működési kockázat

Működési kockázatok kezelését elsősorban a belső szabályzatok, eljárásrendek tökéletesítése, a munkafolyamatokban résztvevő alkalmazottak megfelelő képzése, illetve a beépített kontroll-mechanizmusok továbbfejlesztése jelenti. A működési kockázatkezelés tekintetében rendkívül fontos szerepet szán a vezetés a visszacsatolásnak, azaz a kockázatok kiküszöbölésére tett intézkedés hatékonyságának ellenőrzésére.

Egyéb kockázatok

A Bankcsoport felméri és rendszeresen felülvizsgálja egyéb kockázatait, s amennyiben szükséges, kezeli azokat. A megfigyelt kockázatok körébe tartoznak így az országkockázat, az elszámolási kockázat, a stratégiai kockázat, illetve a reputációs kockázat.

Kockázatkezelési szervezet

A Jelzálogbank végzi a Bankcsoport kockázatkezelésének irányítását. A Bankcsoporton belül a Kereskedelmi Bank rendelkezik elkülönült kockázatkezelési szervezettel és az FHB Életáradék Zrt-ben is működik kockázatkezelési funkció.

A leányvállalatok kockázatkezelése beszámolási kötelezettséggel tartoznak a Jelzálogbank kockázatkezelési szervezeti egységének és a kockázatvállalást érintő lényeges változtatásokat csak egyeztetés után léptethetnek életbe.

A Jelzálogbank és a Kereskedelmi Bank kockázatkezelési szervezetei elkülönülnek az üzletviteli szervezeti egységektől, felügyeletüket a vezérigazgatók látják el.

Az adós-és partnerminősítési rendszerek fejlesztéséért, a minősítési rendszerek működése eredményességének méréséért, a portfólió kockázati profiljának rendszeres értékeléséért felelős szervezeti egység, a Hitelkockázat ellenőrzés a Jelzálogbank kockázatkezelésének részeként az egész Bankcsoportra vonatkozóan végzi feladatát. A Jelzálogbank kockázatkezelése a felelős a Bankcsoport összevont és a csoportba tartozó két hitelintézet egyedi alapon számított gazdasági (belső) tőkeigényének meghatározásáért.

Ellenőrzés, visszacsatolás:

A Bank a kockázatok minimalizálása érdekében a belső védelmi vonal elemeit működteti, a vonatkozó jogszabályok és felügyeleti ajánlások figyelembevételével. Ennek keretében a kockázatkezelési szervezet működtetésén túl:

- A Compliance Officer útján biztosítja, a Bankcsoporton belül a jogszabályokban, belső szabályzatokban, egyéb szakmai szokványokban és gyakorlatban, hatósági ajánlásokban, irányelvekben és határozatokban lefektetett elvek és előírások betartását, azok megsértésének, megszegésének megelőzését, megakadályozását.
- Működteti a belső ellenőrzési rendszert, mely elemei (folyamatba épített, vezetői ellenőrzés, vezetői információs rendszer, valamint független belső ellenőrzési szervezet) a bank/bankcsoport minden szervezetére tevékenységére kiterjed, a napi tevékenységbe beépül és nyomon követhető, illetve rendszeres visszacsatolást ad a megfelelő vezetési, irányítási szintre.

A felelős belső irányítás keretében összehangolja a kontrollfunkciók eleminek tevékenységét, tájékozódik az alapelvek betartásáról, beszámoltatja és döntéseiben visszacsatolja az egyes kontroll funkciók megállapításait, tapasztalatait.

Az Igazgatóság a fenti kockázatkezelési irányelvek mellett fontosnak tartja a befektetők figyelmét felhívni a Jelzálogbank által nyilvánosan kibocsátott értékpapírok kibocsátói tájékoztatóiban ismertett kockázati tényezőkre és azok kezelésére.